

TMMOB İzmir İKK'dan Kamulaştırma Çağrısı... "ÖZELLEŞTİRME BEDELİNİ ÖDEMİYORUZ!"

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu'nun (İKK) düzenlediği basın toplantısında, enerji zamlarının piyasalaştırma ve özelleştirme politikalarından kaynaklandığına vurgu yapılarak, 1 Ocak 2022 itibarıyla gerçekleşen fahiş zammın tüm sonuçlarıyla birlikte geri alınması istendi. Kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen yatırımların, yeniden kamunun yarına ve genel ekonomiyi destekleyecek şekilde kullanılması çağrısı yapılan açıklamada, özelleştirilen santraller ve dağıtım bölgeleri için kamulaştırma çağrısına yer verildi.

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu (İKK), 11 Şubat 2022 tarihinde elektrik zamlarına ilişkin basın toplantısı düzenledi. İzmir Mimarlık Merkezi'nde düzenlenen toplantıda "Özelleştirme'nin Faturasını Ödemiyoruz" başlıklı basın açıklamasını TMMOB İzmir İKK Sekreteri Aykut Akdemir okudu.

Enerji alanında son 20 yıldaki tüm özelleştirme ve piyasalaştırma uygulamaları 2001'de yayımlanan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında gerçekleştirildiğine vurgu yapılan açıklamada, yasada "elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması" ifadeleriyle yer alan amaçların hiç birisinin yaşama geçmediğine vurgu yapıldı.

Hem teknik hem de ekonomik bakımdan kırılğan, rekabetin olmadığı bir piyasa yapısının oluştuğuna işaret edilerek, işletme hakkı devri yöntemiyle özelleştirilen elektrik dağıtım bölgelerinin mülkiyetinin kamuda olduğuna vurgu yapılarak, şöyle denildi: "EPDK tarafından her yıl onaylanan tarifeler yoluyla yatırımları devlet tarafından finanse edilmektedir. Elektrik dağıtımı, temel bir kamu hizmetidir ve kritik önemde bir alt yapı

üzerinde gerçekleştirilmektedir. Bu altyapının mülkiyetinin özel bir şirkete devredilmesi düşünülemez. Zaman içinde dağıtım bölgelerinde bulunan kamu otoritesinin zayıflaması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının denetleyici kuruluşu TEDAŞ'ın yapması gereken teknik denetimleri yerine getirememesi nedeniyle, inisiyatif şirketlerin eline geçmiştir. Düzenli olarak bakımının yapılması, yenilenmesi, çağın şartlarına göre yeni teknolojilerle

desteklenmesi gereken alt yapının süre sonundaki durumunu şimdiden kestirmek imkansızdır. Elektrik faturalarından finanse edilen bu yatırımların, ne düzeyde hayata geçtiği soru işareti olarak kalmaktadır.”

Isparta’da yaşanan sorunların özelleştirme politikalarından kaynaklandığına değinilen açıklamada, “Yoğun kar yağışının arızalara neden olması doğal sayılsa bile sistemin günlerce ayağa kaldırılamaması yapısal sorunların bulunduğunu göstermektedir. Öncelikle tek çatı altında planlanması ve işletilmesi gereken sistemin parçalara bölünmesi risk yaratmaktadır. Kesintinin ilk günlerinde bölgedeki özel dağıtım şirketinin başka şirketlerin ekiplerinden yardım dahi alamaması sorgulanmalıdır” denildi. Açıklamada, Isparta halkının kesinti nedeniyle yaşadığı zararının elektrik dağıtım şirketi tarafından tazmin edilmesi gerektiğine dikkat

Özelleştirmenin Bedeli: Katlamalı Zam!

Özelleştirmelerden öncesinde 4 kişilik bir ailenin asgari yaşam standartları için kullanacağı 230 Kwh’lık tüketim için ödediği konut faturasının 2007 yılında 36 TL olduğunun hatırlatıldığı açıklamada, Şubat 2022 itibarıyla faturanın 329,6 TL’ye yükseldiği belirtildi. Aynı dönemde TÜİK verilerine enflasyonun yüzde 424 arttığına yer verilen açıklamada, elektrik zamlarının enflasyonu katlamasının nedeni ise şöyle özetlendi:

“Kurulu güç ve üretimdeki payı, yüzde 20’nin altına düşen kamunun ne fiyatları kontrol altına alacak, ne elektrik arzında sürekliliği sağlayacak, ne de toplumsal faydayı gözecek bir gücü ve kontrol mekanizması kalmamıştır. Kırılgan ekonominin

temel sorunlarından biri olan yüksek enflasyonu yaratan faktörlerden biri şüphesiz enerji zamlarıdır. Elektrik enerjisindeki artışlar genel enflasyon oranıyla sınırlı kalsaydı, bugün daha iyi ekonomik koşullarda yaşıyor olacaktık.”

Kamu Kaynakları Ortak Yararı İçin Kullanılmalı

Faturaları ödeyemediği için keşintisi yaşayan enerji yoksullarının sayısının arttığına vurgu yapılan açıklamada, “Bugün insanlar kabul edilemez seviyelere ulaşan elektrik ve doğalgaz fiyatları yüzünden ısınamaz, barınamaz ve günlük yaşamlarını idame ettiremez bir hale gelmişlerdir” denildi. Dağıtım ve görevli tedarik şirketlerini sübvans etmek EÜAŞ’ın toptan tarifesinin kullanıldığına ifade edildiği açıklamada, “EÜAŞ’tan 31,86 kuruşa alınan enerji, ikinci kademe konutlara 111 kuruş, ticarethanelerde ise 165 kuruş daha fazlaya satılmaktadır. Faturaları hazine tarafından ödenen genel aydınlatmada kullanılacak enerji için EÜAŞ tarafından uygulanan toptan fiyatın 135 kuruş olması da dikkat çekicidir. EÜAŞ’ın toptan tarifeleri kamu zararı oluşturacak şekilde, dağıtım şirketleri ve bu şirketlerin kuruluşu olan görevli tedarik şirketlerini desteklemektedir” denildi.

Kamu kaynaklarıyla gerçekleştire-

tilen yatırımların, genel ekonomiyi destekleyecek şekilde kullanılması çağırısına yer verilen açıklamada, şöyle denildi:

“Elektrik faturalarında 1 Ocak 2022 itibarıyla gerçekleşen fahiş zam, tüm sonuçlarıyla geri alınmalıdır. Gerçekleştirilen fazladan tahsilat hemen yurttaşlara iade edilmelidir. Bir gece de yüzde 100’leri aşan fiyat artışlarının bir daha oluşmaması için acilen yapısal değişiklikler hayata geçirilmelidir. Faturalar üzerinden, yüksek vergi oranlarıyla bütçe açıklarının kapatıldığı, özelleştirme bedelleri için alınan dövize endekli kredilerin rahat ödenmesi için şirketlere kaynak aktarıldığı bu dönem sonlandırılmalıdır.

Arz güvenliğini sağlamak ve toplam maliyeti düşürmek için kamunun yenilenebilir kaynaklara yatırım yapması, özelleştirilen üretim tesisleri ve dağıtım bölgelerinin kamulaştırılması acilen gündeme alınmalıdır.

Kamulaştırma sonrasında iletim, dağıtım şebekelerinin eksikleri giderilerek, üretim tesislerinin yeni teknolojilerle kamu tarafından geliştirilmesine yönelik planlama yapılmalıdır.

Sonuç olarak bugün yaşadığımız krizin sorumlusu kamu kaynaklarını sınırsız bir şekilde sermayenin hizmetine sunan siyasi iktidarın ta kendisidir. Bu nedenle Kamusal hizmetlerin herkese eşit ve ucuz bir şekilde ulaştırılabilmesi için piyasacı politikaların terk edilerek toplumcu ve kamucu politikaların hayata geçirilmeli, yaşadığımız krizin faturası da patronlara ödetilmelidir.”

